

คู่มืออาสาสมัครเกษตร สำหรับเจ้าหน้าที่.

คณะกรรมการนโยบายอาสาสมัครเกษตร (คนกษ.)
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คณะกรรมการนโยบายอาสาสมัครเกษตร (คนกษ.)
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

**“อาสาสมัคร” คือผู้ที่สมัครใจ
ทำงานเพื่อประโยชน์แก่ประชาชนและ
สังคมโดยไม่หวังผลตอบแทนเป็นเงินหรือ
สิ่งอื่นใด ผลตอบแทนที่อาสาสมัคร
ได้รับคือความสุข ความภูมิใจที่ได้
ปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน
สังคม และประเทศชาติ...**

จาก วิกีพีเดีย สารานุกรมเสรี

คำนำ

การปรับลดอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ภาครัฐตามนโยบายปฏิรูประบบราชการ ส่งผลให้สัดส่วนของเจ้าหน้าที่ต่อจำนวนของเกษตรกร มีจำนวนที่ไม่สมดุลกัน ในขณะที่เกษตรกรจำเป็นต้องได้รับการบริการจากภาครัฐอย่างทั่วถึงและเพียงพอ ประกอบกับการบริหารราชการแผ่นดินในแนวใหม่ต้องการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนาในรูปแบบของการร่วมคิด ร่วมปฏิบัติและร่วมรับผลประโยชน์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงได้ให้ความสำคัญกับ “อาสาสมัครเกษตรกร” เพื่อให้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการเกษตร และเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนภารกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานอาสาสมัครเกษตรกร จำเป็นต้องบูรณาการหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้มีกรอบแนวคิดและแนวทางการปฏิบัติให้มีความเป็นเอกภาพเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คู่มืออาสาสมัครเกษตรกรที่จัดทำขึ้นมานี้ เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งสำหรับใช้ประกอบการสร้างความเข้าใจร่วมกัน โดยได้รวบรวมบทบาทหน้าที่ของภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มองเห็นทิศทางโดยสังเขปในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับอาสาสมัครเกษตรกร หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือฉบับนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องและผู้ที่เกี่ยวข้องงานอาสาสมัครเกษตรกรตามสมควร

สารบัญ

หน้า

ความเป็นมาของอาสาสมัครเกษตร

ความจำเป็นในการทำงานกับอาสาสมัครเกษตร

ความหมายของอาสาสมัครเกษตร

ประเภทของอาสาสมัครเกษตร

คุณสมบัติของอาสาสมัครเกษตร

โครงสร้างการดำเนินงานของอาสาสมัครเกษตร

บทบาทของเจ้าหน้าที่ในการดำเนินงานกับอาสาสมัครเกษตร

สวัสดิการและสิทธิประโยชน์

- ตารางค่าตอบแทนการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตร

ภาคผนวก

- ระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการบริหารงานอาสาสมัครเกษตร

พ.ศ. 2551

- คำสั่งคณะกรรมการนโยบายอาสาสมัครเกษตร ที่ 2/2551 และที่ 3/2551

ลงวันที่ 4 มิถุนายน 2551

- แนวทางการทำงานของอาสาสมัครเกษตร

- แบบขึ้นทะเบียนอาสาสมัครเกษตร

- เครื่องหมายและบัตรประจำตัวของอาสาสมัครเกษตร

- เพลงมาร์ชอาสาสมัครเกษตร

ความเป็นมาของอาสาสมัครเกษตร

หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มากกว่า 10 หน่วยงาน ได้คัดเลือกเกษตรกรในท้องถิ่นตามความชำนาญเฉพาะสาขา เพื่อเป็นอาสาสมัครช่วยเหลือการปฏิบัติงานในพื้นที่ โดยมีชื่อและระเบียบการบริหารงาน ตลอดจนสิ่งตอบแทนและสิ่งจูงใจแตกต่างกันไป เช่น เกษตรกรผู้นำ หมอদিনอาสา ครูบุญชีอาสา เป็นต้น

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ออกระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ว่าด้วยการบริหารงานอาสาสมัครเกษตรและอาสาสมัครยุวเกษตร พ.ศ. 2548 ซึ่งต่อมาได้มีการปรับปรุงแก้ไขระเบียบดังกล่าวเป็น ระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ว่าด้วยการบริหารงานอาสาสมัครเกษตร พ.ศ. 2551 เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและสามารถขับเคลื่อนการปฏิบัติงานอาสาสมัครเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น สาระสำคัญที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขจากระเบียบเดิมมีดังนี้

1. ตัดคำว่า “อาสาสมัครยุวเกษตร” ออกจากชื่อระเบียบและทุกที่ที่อยู่ในระเบียบเดิม โดยถือว่าอาสาสมัครยุวเกษตรเป็นอาสาสมัครเกษตรประเภทหนึ่ง เช่นเดียวกับหมอদিনอาสา , ครูบุญชีอาสา และอื่น ๆ
2. ปรับปรุงเนื้อหาจาก 4 หมวด 32 ข้อ เหลือ 3 หมวด 27 ข้อ
3. ปรับปรุงองค์ประกอบของ คนกษ. ให้รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นกรรมการและเลขานุการ ผู้อำนวยการสำนักแผนงานและโครงการพิเศษ สปกษ. และผู้อำนวยการสำนักพัฒนาเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการของคณะกรรมการนโยบายอาสาสมัครเกษตร (ข้อ 15)
4. เพิ่มประเภทของอาสาสมัครเกษตรอีก 1 ประเภท คือ อาสาสมัครเกษตรกิตติมศักดิ์ (ข้อ 12)
5. เพิ่มการสิ้นสุดสถานภาพการเป็นอาสาสมัครเกษตร (ข้อ 14)
6. ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดเป็นสำนักงานนายทะเบียน และหน่วยประสานงานอาสาสมัครเกษตรประจำจังหวัด และสำนักงานเกษตรกรุงเทพมหานครเป็นสำนักงานนายทะเบียนและหน่วยประสานงานอาสาสมัครกรุงเทพมหานครของกรุงเทพมหานคร (ข้อ 9)

ความจำเป็นในการทำงานกับอาสาสมัครเกษตร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีภารกิจและบทบาทหน้าที่มากมายในการพัฒนาการเกษตรของประเทศให้สามารถดำเนินไปในทิศทางที่ตอบสนองต่อการพัฒนาของท้องถิ่นและชุมชนให้มีความเข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้ ในการดำเนินการดังกล่าวมีความจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะเกษตรกรและบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในสาขาต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการพัฒนาการเกษตรให้บรรลุตามเป้าหมาย ปัจจุบันสภาวะแวดล้อมและปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินงานเปลี่ยนไป กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงเห็นความจำเป็นในการทำงานกับอาสาสมัครเกษตร เนื่องจาก

1. อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ภาครัฐถูกปรับลดลงตามนโยบายปฏิรูประบบราชการ ทำให้อัตราส่วนเจ้าหน้าที่ที่มีไม่สอดคล้องกับจำนวนเกษตรกรที่จำเป็นต้องได้รับการบริการอย่างทั่วถึง

2. ยุทธศาสตร์การบริหารราชการแนวใหม่กำหนดให้เกษตรกรและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจ แก้ไขปัญหาและดำเนินกิจกรรมทางด้านการเกษตรต่าง ๆ ของท้องถิ่นร่วมกัน เช่น การถ่ายทอดความรู้ การประชาสัมพันธ์ การให้บริการและประสานงานในการสื่อสารระหว่างเกษตรกรกับเกษตรกร หรือเกษตรกรกับภาครัฐและช่วยเหลือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

ความหมายของอาสาสมัครเกษตร

ตามระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการบริหารงานอาสาสมัครเกษตร พ.ศ. 2551 ได้ให้คำจำกัดความของอาสาสมัครเกษตร และอาสาสมัครเกษตรกิตติมศักดิ์ ซึ่งบัญญัติเพิ่มเติมขึ้นตามระเบียบ ดังนี้

“ **อาสาสมัครเกษตร** ” หมายถึง เกษตรกรหรือบุคคลที่ได้รับคัดเลือกหรือสมัครใจเข้าเป็นอาสาสมัครภายใต้หลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด เพื่อเป็นเครือข่ายในการช่วยเหลือการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งงานของชุมชนซึ่งเกี่ยวข้องกับการเกษตรหรือสหกรณ์ เรียกโดยย่อว่า “ อกษ.”

“ **อาสาสมัครเกษตรกิตติมศักดิ์** ” หมายถึงบุคคลที่คณะกรรมการนโยบายอาสาสมัครเกษตร พิจารณาเห็นว่า เป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมสมควรได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ ในฐานะที่เป็นผู้สร้างคุณประโยชน์ด้านการพัฒนาการเกษตรของชาติ

ประเภทของอาสาสมัครเกษตร

อาสาสมัครเกษตรที่ขึ้นทะเบียนไว้แล้วในปัจจุบันจำแนกเป็นประเภทตามสาขาที่มีความชำนาญ ได้ 17 ประเภท คือ

1) คุรุบัญญัติอาสา	10) อาสาสมัครชลประทาน
2) หมอдинอาสา	11)อาสาสมัครสหกรณ์
3) ประมงอาสา	12)ยุวเกษตรกร
4) เศรษฐกิจการเกษตรอาสา	13)อาสาสมัครเกษตรอินทรีย์
5) อาสาพัฒนาทางพารา	14) เกษตรผู้นำ
6) อาสาปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	15) ชาวนาชั้นนำ
7) GAP อาสา	16) อาสาสมัครฝนหลวง
8) อาสาปศุสัตว์	17) อาสาสมัครเกษตรและสหกรณ์
9) ยุวชลกร	

หมายเหตุ อาจมีการเพิ่มเติมประเภทของอาสาสมัครเกษตรได้ตามความจำเป็นของแต่ละหน่วยงาน

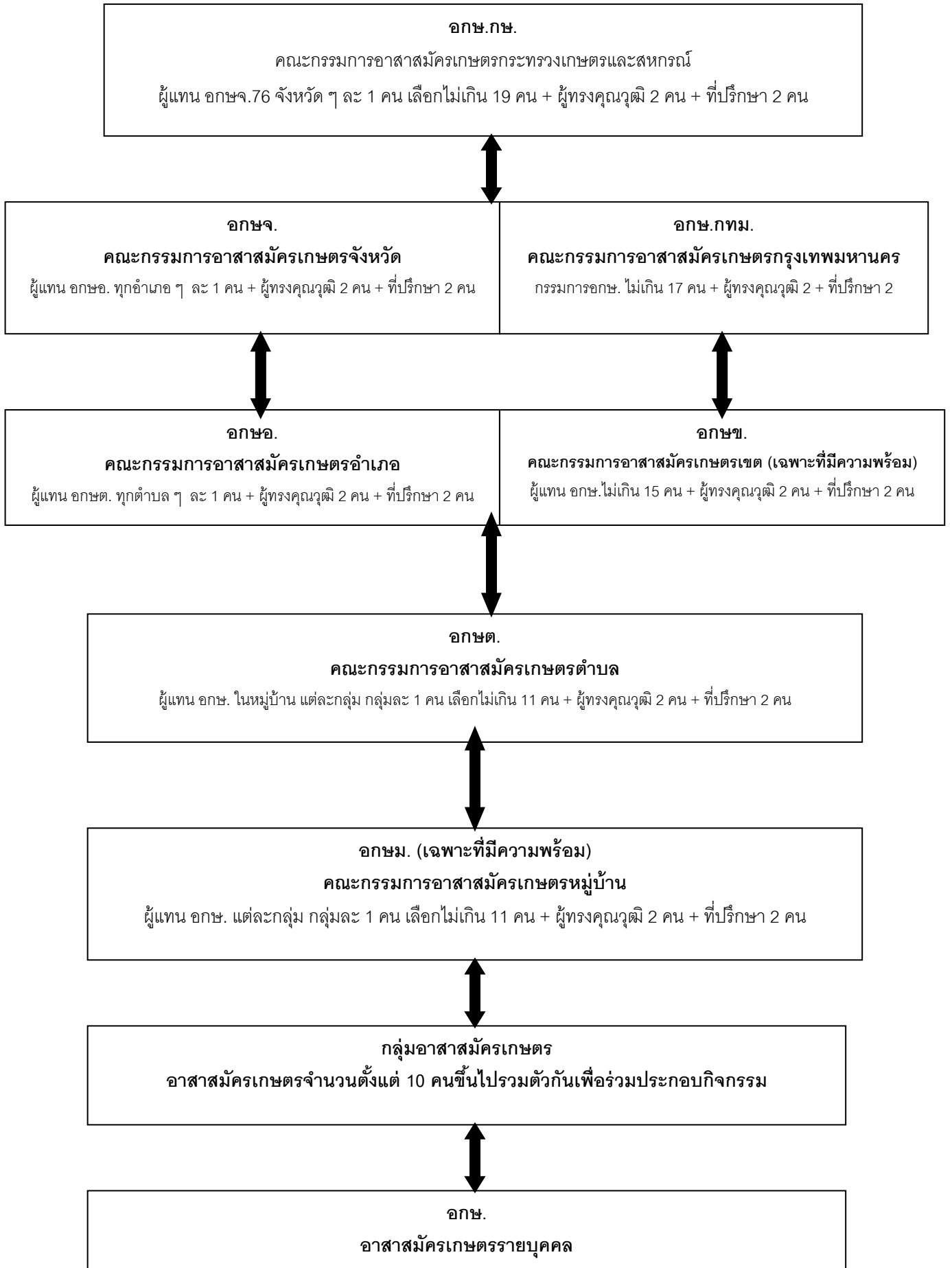
คุณสมบัติของอาสาสมัครเกษตร

- 1.) มีความสมัครใจและมีความรู้เฉพาะด้านสาขาที่สมัคร
- 2.) มีหน่วยงานรับรองความสามารถ
- 3.) มีภูมิลำเนาทำการเกษตรในพื้นที่ที่สมัคร
- 4.) ต้องมีความเสียสละ มีสุขภาพแข็งแรง
- 5.) มีความรู้อ่านออก/เขียนได้
- 6.) มีความสนใจและกระตือรือร้นในงานด้านการพัฒนาการเกษตร
- 7.) เป็นที่ยอมรับและได้รับการคัดเลือกจากชุมชน
- 8.) สามารถติดต่อประสานงานและสื่อสารปัญหาต่าง ๆ ระหว่างเจ้าหน้าที่กับเกษตรกรภายในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องได้เป็นอย่างดี
- 9.) สามารถถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารความรู้และเทคโนโลยีที่ได้รับสู่เกษตรกรภายในพื้นที่ได้

หมายเหตุ ผู้ที่เป็นอาสาสมัครเกษตรอย่างน้อยต้องมีคุณสมบัติตามข้อ 1 – 3

โครงสร้างการดำเนินงานของอาสาสมัครเกษตร

บทบาทของเจ้าหน้าที่ในการดำเนินงานกับอาสาสมัครเกษตร

บทบาทของเจ้าหน้าที่ในการดำเนินงานอาสาสมัครเกษตร แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

1. **หน่วยงานระดับส่วนกลาง** ในระดับนี้ถือว่าการดำเนินงานในระดับนโยบายโดยมีโครงสร้างการดำเนินงานดังนี้

1.1 **คณะกรรมการนโยบายอาสาสมัครเกษตร (คนกษ.)** กำหนดให้มีขึ้นตามระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ว่าด้วยการบริหารงานอาสาสมัครเกษตร พ.ศ.2551 โดยมีองค์ประกอบของคณะกรรมการ เป็น 2 ส่วน คือ

1.1.1 กรรมการมี 2 ประเภท คือ

- กรรมการโดยตำแหน่ง มาจากหัวหน้าส่วนราชการต่างๆในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จำนวน 14 คน และผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ซึ่งปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มอบหมาย จำนวน 1 คน

- กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ มาจากบุคคลที่ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณามอบหมาย จำนวนไม่เกิน 5 คน

1.1.2 ที่ปรึกษา (ไม่มีฐานะเป็นกรรมการ) มาจากบุคคลที่ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณามอบหมาย จำนวนไม่เกิน 5 คน

มีอำนาจหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ว่าด้วยการบริหารงานอาสาสมัครเกษตร พ.ศ. 2551 ข้อ 15 ดังนี้

(1.) กำหนดนโยบาย กรอบทิศทางและแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนากิจการอาสาสมัครเกษตรและอาสาสมัครเกษตรกิตติมศักดิ์

(2.) กำหนดสิทธิประโยชน์ตอบแทนให้แก่อาสาสมัครเกษตร และอาสาสมัครเกษตรกิตติมศักดิ์

(3.) กำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ วิธีดำเนินงานหรือวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับอาสาสมัครเกษตรและอาสาสมัครเกษตรกิตติมศักดิ์

(4.) ประสานกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมอาสาสมัครเกษตรบรรลุวัตถุประสงค์

(5.) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการนำนโยบาย กรอบทิศทาง และแนวทางเกี่ยวกับการดำเนินงานอาสาสมัครเกษตรไปสู่การปฏิบัติ

(6.) ติดตามประเมินผลการดำเนินงานของคณะกรรมการอาสาสมัครเกษตร และคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นตามระเบียบนี้ให้เป็นไปตามนโยบาย กรอบทิศทาง และแนวทาง ที่คณะกรรมการนโยบายอาสาสมัครเกษตรกำหนด

(7.) แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ หรือคณะกรรมการเพื่อ สนับสนุนการดำเนินงานหรือการปฏิบัติงานของคณะกรรมการนโยบายอาสาสมัครเกษตรตาม ความเหมาะสม

1.2 หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีหน้าที่ให้การ สนับสนุนการดำเนินงานอาสาสมัครเกษตรที่รับผิดชอบและบูรณาการกับหน่วยงานอื่นๆ เพื่อให้การดำเนินงานอาสาสมัครเกษตรเกิดความเป็นเอกภาพเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เช่น

1.2.1 พัฒนาศักยภาพอาสาสมัครเกษตร

1.2.2 การปรับปรุงระบบฐานข้อมูลอาสาสมัครเกษตร

1.2.3 การจัดประชุมคณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรในระดับต่าง ๆ

1.2.4 การสนับสนุนการจัดสวัสดิการของอาสาสมัครเกษตรในรูปแบบ ต่าง ๆ เช่น การจัดตั้งกองทุนสวัสดิการอาสาสมัครเกษตร ชมรมอาสาสมัครเกษตร การ ประกวดอาสาสมัครเกษตรที่มีผลงานดีเด่น

1.2.5 การสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานอาสาสมัครเกษตร

1.2.6 สนับสนุนการติดตามประเมินผลการดำเนินงานอาสาสมัครเกษตร

2. หน่วยงานระดับพื้นที่ ซึ่งเป็นการดำเนินงานระดับผู้ปฏิบัติมีโครงสร้างการ ดำเนินงานดังนี้

2.1 คณะกรรมการบริหารงานอาสาสมัครเกษตรจังหวัด โดยมีผู้ว่า ราชการจังหวัดหรือรองผู้ว่าราชการจังหวัด ที่ได้รับมอบหมายเป็นประธาน เกษตรและสหกรณ์ จังหวัดเป็นรองประธาน เกษตรจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ และหัวหน้าส่วนราชการ/ รัฐวิสาหกิจประจำจังหวัดสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หัวหน้าหน่วยงานราชการ ส่วนกลาง/รัฐวิสาหกิจที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาคในเขตพื้นที่รับผิดชอบ สังกัดกระทรวงเกษตรและ สหกรณ์หรือผู้แทน และประธานกรรมการอาสาสมัครเกษตรจังหวัดเป็นกรรมการ

คณะกรรมการชุดนี้มีอำนาจหน้าที่ตามคำสั่งคณะกรรมการนโยบายอาสาสมัคร เกษตรที่ 2/2551 ลงวันที่ 4 มิถุนายน 2551 (ภาคผนวก 1)

2.2 คณะกรรมการบริหารงานอาสาสมัครเกษตรกรุงเทพมหานคร โดย
มีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครที่ได้รับมอบหมายเป็น
ประธาน ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นรองประธาน เกษตร
กรุงเทพมหานครเป็นกรรมการและเลขานุการ หัวหน้าสำนักงานประจำกรุงเทพมหานคร หรือ
ผู้แทนกรม (แล้วแต่กรณี) และผู้แทนรัฐวิสาหกิจสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประธาน
กรรมการอาสาสมัครเกษตรกรุงเทพมหานครเป็นกรรมการ

คณะกรรมการชุดนี้มีอำนาจหน้าที่ตามคำสั่งคณะกรรมการนโยบายอาสาสมัคร
เกษตรที่ 3/2551 ลงวันที่ 4 มิถุนายน 2551 (ภาคผนวก 2)

2.3 หน่วยงานที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาคและกรุงเทพมหานคร มีบทบาท
หน้าที่ตามคำสั่งของคณะกรรมการบริหารงานอาสาสมัครเกษตรจังหวัด/กรุงเทพมหานคร
ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานอาสาสมัครเกษตร ดังนี้

2.3.1 บูรณาการกิจกรรมและงบประมาณกับหน่วยงานต่างๆ ภายใน
จังหวัดที่รับผิดชอบเพื่อสนับสนุนกิจกรรมของอาสาสมัครเกษตร

2.3.2 สนับสนุนให้อาสาสมัครเกษตรมีส่วนร่วมในกิจกรรมการ
พัฒนาการเกษตรของจังหวัดและชุมชน

2.3.3 ให้ความร่วมมือและสนับสนุนสำนักงานนายทะเบียน
ในการรับสมัครและขึ้นทะเบียนอาสาสมัครเกษตร

2.3.4 สนับสนุนการจัดประชุมคณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรในพื้นที่

2.3.5 สนับสนุนและดำเนินการพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครเกษตรให้มี
ขีดความสามารถในการปฏิบัติงานได้ตามบทบาทหน้าที่

2.3.6 ติดตามผลและสนับสนุนการดำเนินงานของอาสาสมัครเกษตรใน
พื้นที่

2.3.7 ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการคัดเลือกและเสนอเพื่อแต่งตั้ง
คณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรในระดับต่างๆ

2.4 สำนักงานนายทะเบียนและหน่วยประสานงานอาสาสมัครเกษตร

ตามระเบียบข้อ 9 กำหนดให้สำนักงานเกษตรจังหวัดเป็นสำนักงานนายทะเบียนและหน่วยประสานงานอาสาสมัครเกษตรของจังหวัดและสำนักงานเกษตรกรุงเทพมหานครเป็นสำนักงานนายทะเบียนและหน่วยประสานงานอาสาสมัครเกษตรของกรุงเทพมหานคร มีหน้าที่ ดังนี้

2.4.1 รับและขึ้นทะเบียนอาสาสมัครเกษตร

เกษตรกรหรือผู้ที่สนใจสามารถสมัครเป็นอาสาสมัครเกษตร ตามความชำนาญและความสมัครใจ ได้ที่สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรกรุงเทพมหานคร หรือสำนักงานเกษตรอำเภอ/สำนักงานเกษตรเขต ในพื้นที่ที่มีภูมิลำเนาได้ในเวลาราชการ โดยดำเนินการดังนี้

- (1.) เขียนใบสมัครตามแบบขึ้นทะเบียนอาสาสมัครเกษตร
- (2.) ติดรูปขนาด 1 นิ้ว 1 รูป
- (3.) แนบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน
- (4.) มีหนังสือรับรองจากหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

* เมื่อรับสมัครเรียบร้อยแล้วเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจะต้องตรวจสอบคุณสมบัติและบันทึกข้อมูลลงในระบบบันทึกข้อมูลของกรมส่งเสริมการเกษตร

2.4.2 จัดทำฐานข้อมูลอาสาสมัครเกษตรประเภทต่าง ๆ

สำนักงานเกษตรจังหวัดมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำฐานข้อมูลอาสาสมัครเกษตรในพื้นที่ของจังหวัดที่รับผิดชอบ

2.4.3 การคัดเลือกและแต่งตั้งกรรมการอาสาสมัครเกษตร

สำนักงานเกษตรจังหวัดในฐานะสำนักงานนายทะเบียนมีหน้าที่รับผิดชอบจัดให้มีการคัดเลือกและแต่งตั้งคณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรระดับต่าง ๆ ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการบริหารงานอาสาสมัครเกษตร พ.ศ. 2551 รวม 4 ระดับ

- (1.) คณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ตามบทเฉพาะกาลข้อ 23
(หากมีความพร้อม)
- (2) คณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรตำบล ตามระเบียบข้อ 16
- (3) คณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรอำเภอ ตามระเบียบข้อ 17
- (4) คณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรจังหวัด ตามระเบียบข้อ 19

สำหรับสำนักงานเกษตรกรุงเทพมหานครจัดให้มีการคัดเลือกและแต่งตั้ง
กรรมการอาสาสมัครเกษตร ใน 2 ระดับ คือ

1. คณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรเขต ในเขตที่มีความพร้อมตามระเบียบข้อ 18
2. คณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรกรุงเทพมหานคร ตามระเบียบข้อ 20

**2.5 หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมผลักดันและ
สนับสนุนให้ใช้ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล (ศบกต.)**
เป็นกลไกในการขับเคลื่อนการดำเนินงานอาสาสมัครเกษตรในพื้นที่ โดยเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน
จะต้องผลักดันให้อาสาสมัครเกษตร มีบทบาทและความเชื่อมโยงกับศูนย์บริการและถ่ายทอด
เทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.5.1. เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอด
เทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จำนวน 1-4 คน จาก 15 คน

2.5.2. สนับสนุนการจัดทำข้อมูลการเกษตรระดับตำบล

2.5.3. ร่วมจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล

2.5.4. สนับสนุนการจัดการเรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร

2.5.5. สนับสนุนการให้บริการทางการเกษตรของศูนย์บริการและถ่ายทอด
เทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล เช่น การวิเคราะห์ดิน/น้ำ/สารตกค้างในผลผลิตการเกษตร
 เป็นต้น

2.5.6 สนับสนุนการรวมกลุ่มและเครือข่ายของเกษตรกรในศูนย์บริการและ
ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

สวัสดิการและสิทธิประโยชน์

การกำหนดค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์ของอาสาสมัครเกษตรแต่ละหน่วยงาน

ที่ได้ทำความตกลงกับกรมบัญชีกลางหรือได้ถือปฏิบัติแล้ว

หน่วยงาน/อาสาสมัครเกษตร	ค่าตอบแทน	สิทธิประโยชน์	อาสาดีเด่น
1. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ครูบัญชีอาสา	<ul style="list-style-type: none"> - ค่าติดตามการทำบัญชีให้แก่เกษตรกรไม่ต่ำกว่า 6 คน ต่อวัน ไม่เกิน 120 บาท ต่อวัน - ค่าพาหนะในการเก็บข้อมูลทางบัญชีในอัตราไม่เกิน 15 บาท ต่อคนที่ติดตามได้ในแต่ละวัน 	<ul style="list-style-type: none"> - ได้รับประกาศนียบัตร/เสื้อครูบัญชีอาสา บัตรประจำตัว 	<ul style="list-style-type: none"> - เกียรติบัตรและเข็มเชิดชูเกียรติ
2. กรมประมง ประมงอาสา	<ul style="list-style-type: none"> - ค่าตอบแทนการออกไปปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่ไม่เกิน 500 บาท/คน/ปี - กรณีไปราชการกับเจ้าหน้าที่กรมประมงเบิกค่าใช้จ่ายได้อัตราเทียบเท่ากับข้าราชการระดับ 2 	<ul style="list-style-type: none"> - บัตรประจำตัว - หนังสือคู่มือประมงอาสา - จดหมายข่าวประมงอาสา - ได้รับสนับสนุนปัจจัยการผลิตมูลค่า 1,000 บาท สำหรับผู้สมัครเป็นประมงอาสา ปีแรก จำนวน 10 คน ต่อจังหวัด 	<ul style="list-style-type: none"> - โล่ประกาศเกียรติคุณและเงินรางวัลในวันสถาปนากรมประมง (ปัจจุบันเลิกแล้ว มีเพียง 1 ปี)
3. กรมปศุสัตว์ อาสาปศุสัตว์	-	-	ได้รับโล่เชิดชูเกียรติ

หน่วยงาน/อาสาสมัครเกษตร	คำตอบแทน	สิทธิประโยชน์	อาสาดีเด่น
<p>4. กรมพัฒนาที่ดิน</p> <p>หมอดินอาสา</p> <p>อาสาสมัครเกษตรอินทรีย์</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ค่าใช้จ่ายในการเข้ารับการอบรมเท่าระดับ 3 - เฉพาะวิทยากรหมอดินอาสาจะได้รับ <p>คำตอบแทนในการทำหน้าที่วิทยากร</p> <ul style="list-style-type: none"> - เฉพาะหมอดินอาสาที่ได้รับเครื่องมือตรวจสอบดินอย่างง่าย และอยู่ในแผนปฏิบัติการงานของสถานีพัฒนาที่ดิน จะได้รับคำตอบแทนในการเก็บตัวอย่างวิเคราะห์ดินตัวอย่างละ 30 บาท 	<ul style="list-style-type: none"> - ได้รับการอบรม - บัตรประจำตัว - เสื้อแจ็กเก็ต - จดหมายข่าว - มีโอกาสได้รับสนับสนุนให้เป็นจุดเรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน - มีโอกาสได้รับการคัดเลือกให้ผลิตหญ้าแฝกและเมล็ดพันธุ์พืชบำรุงดินขายให้กรมพัฒนาที่ดิน 	<p>โลในวันคล้ายวันสถาปนากรมพัฒนาที่ดิน</p>
<p>5. กรมวิชาการเกษตร</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ค่าตอบแทนในการเข้าพบและให้คำปรึกษา <p>แปลงละ 30 บาท</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ได้รับการจัดสรรที่ให้จำหน่าย <p>ผลผลิตที่ได้รับ</p>	<p>-</p>
<p>6. กรมส่งเสริมการเกษตร</p> <p>GAP อาสา/เกษตรกรผู้นำ</p> <p>/ยุวเกษตรกรอาสา</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ค่าตรวจประเมินแปลงที่เข้าสู่ระบบ GAP <p>เบื้องต้น แปลงละ 90 บาท</p>	<p>-</p>	<p>-</p>
<p>7. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร</p> <p>อาสาสมัครสำรวจข้อมูล</p> <p>เกษตร</p>	<ul style="list-style-type: none"> - สำรวจข้อมูลปริมาณการผลิตสินค้าเกษตร <p>คนละไม่เกิน 500 บาท/หมู่บ้าน ตัวอย่าง</p> <ul style="list-style-type: none"> - จัดเก็บและรายงานข้อมูลเกี่ยวกับภาวะการผลิตทางการเกษตร ราคาสินค้า 800 บาท/คน/เดือน - จัดเก็บและรายงานข้อมูลเกี่ยวกับราคาปัจจัย 		

หน่วยงาน/อาสาสมัครเกษตร	ค่าตอบแทน	สิทธิประโยชน์	อาสาดีเด่น
	-การผลิตสินค้าเกษตร ราคาสินค้า ณ ตลาดกลาง ที่สำคัญของจังหวัด คนละไม่เกิน 800 บาท/เดือน - ปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่สำนักงานเศรษฐกิจ การเกษตรมอบหมาย คนละไม่เกิน 200 บาท/วัน- - ค่าตอบแทนวิทยากรกระบวนการ (ค่าพาหนะ และค่าน้ำมันเชื้อเพลิง) 900 บาท/คน/เดือน		
8. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อ เกษตรกรรม อาสาปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม (อสปก.)	-	- บัตรประจำตัว - ได้รับการพิจารณาคัดเลือกเป็น ผู้แทนเกษตรกรในคณะกรรมการ การปฏิรูปที่ดินระดับอำเภอ (คปอ) - ได้รับการพิจารณาคัดเลือกเป็นผู้แทน เกษตรกรในคณะกรรมการการ ปฏิรูปที่ดินระดับจังหวัด (คปจ)	ได้รับโล่เชิดชูเกียรติในวัน สถาปนาสำนักงานการปฏิรูป ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
9. สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การ ทำสวนยาง อาสาพัฒนายางพารา	ค่าตรวจสอบยางพาราสงเคราะห์แทนพนักงาน 30 บาท/คน/สวน	-	-
10. สำนักงานมาตรฐานสินค้า เกษตรและอาหารแห่งชาติ	-	-	-

หน่วยงาน/อาสาสมัครเกษตร	ค่าตอบแทน	สิทธิประโยชน์	อาสาดีเด่น
11. กรมส่งเสริมสหกรณ์ อาสาสมัครสหกรณ์	-	-	-
12. กรมชลประทาน ยุวชลกร	-	-	-
13. กรมการข้าว	-	-	-

แนวทางการทำงานของอาสาสมัครเกษตร

1.) การทำงานของอาสาสมัครเกษตรรายบุคคล

เป็นการปฏิบัติงานตามความชำนาญเฉพาะด้านของอาสาสมัครเกษตรแต่ละคนที่จะให้คำแนะนำปรึกษาแก่เกษตรกรในพื้นที่รับผิดชอบตามความชำนาญหรือเชี่ยวชาญที่ตนเองมี เช่น หมอดินอาสา สามารถแนะนำความรู้เกี่ยวกับการปรับปรุงบำรุงดินแก่เกษตรกรหรืออาสาปศุสัตว์ แนะนำการดูแลสัตว์เลี้ยง การผสมเทียมสัตว์ เป็นต้น การปฏิบัติงานรายบุคคลมีข้อดีคือมีความคล่องตัวสูง แต่เข้าถึงเป้าหมายได้น้อยและต้องใช้เวลา

2.) การทำงานของอาสาสมัครเกษตรในรูปคณะกรรมการ

ระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการบริหารงานอาสาสมัครเกษตร พ.ศ.2551 ได้กำหนดให้มีการคัดเลือกและแต่งตั้งคณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรระดับต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงในการปฏิบัติงาน ดังนี้

● บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกขม.)

- เป็นตัวแทนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประจำหมู่บ้าน และเป็นเครือข่ายการบริหารงานด้านการเกษตรในหมู่บ้าน
- ประสานงานด้านการพัฒนาการเกษตรระหว่างอาสาสมัครเกษตรในหมู่บ้านกับอาสาสมัครเกษตรตำบลและเจ้าหน้าที่ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- เป็นตัวกลางในการรับทราบและประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารการพัฒนาเกษตรในด้านต่าง ๆ ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่รับผิดชอบ
- เผยแพร่ความรู้ให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนการบริการทางด้านการเกษตรแก่เกษตรกร
- ร่วมคิดและดำเนินกิจกรรมการพัฒนาการเกษตรที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต่างๆ
- รวบรวมปัญหาความต้องการและข้อเสนอแนะทางด้านการเกษตรจากเกษตรกรไปสู่หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- ร่วมกับเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแจกจ่ายวัสดุการเกษตรให้แก่เกษตรกร

- **บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรตำบล (อกษต.)**
 - เป็นตัวแทนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประจำตำบล
 - ประสานงานด้านการพัฒนาการเกษตรระหว่างคณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านกับคณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรอำเภอ
 - เป็นตัวกลางในการรับทราบและประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารการพัฒนาเกษตรในด้านต่าง ๆ ให้แก่เกษตรกรในตำบลที่รับผิดชอบ
 - เผยแพร่ความรู้ให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนการบริการทางด้านการเกษตรแก่เกษตรกรในตำบล
 - ร่วมดำเนินกิจกรรมการพัฒนาการเกษตรที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต่าง ๆ
 - รวบรวมปัญหาความต้องการและข้อเสนอแนะทางด้านการเกษตรจากเกษตรกรเพื่อส่งต่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 - ร่วมกับเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแจกจ่ายวัสดุการเกษตรให้แก่เกษตรกร
 - ร่วมจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรประจำตำบลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 - ร่วมวางแผน ประสานงานและจัดเก็บข้อมูลด้านการเกษตรเพื่อใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรในระดับตำบล
- **บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรอำเภอ (อกษอ.)**
 - ประสานงานด้านการพัฒนาการเกษตรระหว่างคณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรตำบลกับคณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรจังหวัด
 - เป็นตัวกลางในการติดต่อสื่อสารและถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรในสาขาต่าง ๆ ให้แก่เกษตรกรในอำเภอที่รับผิดชอบ
 - เผยแพร่ความรู้ให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนการบริการทางด้านการเกษตรแก่เกษตรกรในอำเภอ
 - ร่วมคิดและดำเนินกิจกรรมการพัฒนาการเกษตรที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต่าง ๆ
 - รวบรวมปัญหาความต้องการทางด้านการเกษตรจากคณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรตำบลเพื่อขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

- **บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรจังหวัด (อกษจ.)**
 - ประสานงานด้านการพัฒนาการเกษตรระหว่างคณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรอำเภอกับคณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (อกษ.กษ.)
 - เป็นเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรในสาขาต่างๆ ให้แก่เกษตรกรในจังหวัดที่รับผิดชอบ
 - เผยแพร่ความรู้ให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนการบริการทางด้านการเกษตรแก่เกษตรกรในจังหวัด
 - ร่วมคิดและดำเนินกิจกรรมการพัฒนาการเกษตรที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต่าง ๆ
 - รวบรวมปัญหาความต้องการทางด้านการเกษตรจากคณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรอำเภอเพื่อขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- **บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (อกษ.กษ.)**
 - เป็นตัวแทนของคณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรทุกระดับเพื่อให้ข้อเสนอแนะต่อกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในการผลักดันนโยบายสำคัญ ๆ ซึ่งส่งผลต่อการทำงานของอาสาสมัครเกษตรในภาพรวม
 - เป็นศูนย์ประสานงานระหว่างอาสาสมัครเกษตรกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนองค์กรภาคเอกชนในการแก้ปัญหาให้แก่เกษตรกร

คุณสมบัติของอาสาสมัครเกษตร

- 1.) มีความสมัครใจและมีความรู้เฉพาะด้านสาขาที่สมัคร
- 2.) มีหน่วยงานรองรับความสามารถ
- 3.) มีภูมิลำเนาในพื้นที่ที่สมัคร
- 4.) ต้องมีความเสียสละ มีสุขภาพแข็งแรง
- 5.) มีความรู้อ่านออก/เขียนได้
- 6.) มีความสนใจและกระตือรือร้นในงานด้านการพัฒนาการเกษตร
- 7.) เป็นที่ยอมรับและได้รับการคัดเลือกจากชุมชน
- 8.) สามารถติดต่อประสานงานและสื่อสารปัญหาต่าง ๆ ระหว่างเจ้าหน้าที่กับเกษตรกรภายในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องได้เป็นอย่างดี
- 9.) สามารถถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารความรู้และเทคโนโลยีที่ได้รับสู่เกษตรกรภายในพื้นที่ได้

หมายเหตุ ผู้ที่เป็นอาสาสมัครเกษตร อย่างน้อยต้องมีคุณสมบัติตามข้อ 1-3

ภาคผนวก

- ระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการบริหารงานอาสาสมัครเกษตร พ.ศ. 2551
- คำสั่งคณะกรรมการนโยบายอาสาสมัครเกษตร ที่ 1/2551
- คำสั่งคณะกรรมการนโยบายอาสาสมัครเกษตร ที่ 2/2551
- คำสั่งคณะกรรมการนโยบายอาสาสมัครเกษตร ที่ 3/2551
- แนวทางการทำงานของอาสาสมัครเกษตร
- การขึ้นทะเบียนอาสาสมัครเกษตร

คำร้อง ทำนอง สุทธิพันธ์ จันทระ

อกษ. อาสาสมัครเกษตร
เพื่อประเทศเราร่วมแรงแข็งขัน
สมัครสมานมีน้ำใจไมตรีต่อกัน
ด้วยใจหมายมั่นสร้างสรรค์สังคมไทย

อกษ.รับผิดชอบรู้ในหน้าที่
ท้องถิ่นเราดีมากมวลมิตรร่วมมือร่วมใจ
เดินตามพ่อหลวงเทิดทูนเหนือสิ่งอื่นใด
น้อมนำรับใช้ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

***แนะนำช่วยเหลือและพัฒนา
งานอาสา อกษ....เราไม่หน่ายหนี
นำความรู้ ที่รับถ่ายทอด เผยแพร่ทันที
ทำเต็มหน้าที่ สนับสนุนกระทรวงเกษตรฯ

อกษ. ชื่อสัตย์พร้อมเสียสละ
ยึดสัจจะมุ่งมั่นหมั่นสร้างชาติ
ภาคภูมิใจ อกษ.น้ำใจมากมี
เปี่ยมด้วยศักดิ์ศรีที่เกิดบน...ผืนแผ่นดินไทย ****
(สร้อย)

อกษ.....อกษ.....
พวกเรา.....อาสาสมัครเกษตร